

הבטחת רבינו,
מי שישתדל
בהדפסת
ספריו יהיה
לו המזכיר
למליץ

הארי ההי

פנינים נפלאים מתורתו של

המהרא"ל זינץ

הגאון הביאריה לייב צינץ זי"ע מפלאצק

גיליון שע"ד, פרשת קרח תשפ"ו

מכון להוצאה הרשה ומפוזרת
של ספרי מהרא"ל זינץ זי"ע

ת.ד. 3498 אשדוד 77134
טל': 08-8648989
פקס: 08-8648686
tzintz@tzintz.org

קרח וכל עדתו התכוננו למחלוקת בטרם באו למשה

ויקהלו על משה ועל אהרן וגו' (טז, ז).

שנינו במשנה (אבות ה, יז): "כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים; ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמואי. ושאינה לשם שמים? זו מחלוקת קרח וכל עדתו".

יש להבין את ביאור המשנה. בכמה מקומות בגמרא מבואר שהקב"ה חוזר על שמועותיהם של לומדי התורה. וכידוע, מכל דיבור של הקב"ה נברא מלאך; נמצא אם כן, שכשהקב"ה שונה דבריהם של תלמידי חכמים - כמחלוקת בית שמאי ובית הלל - נבראים מדבריו הקדושים מלאכים, ולפיכך יש קיום למחלוקת.

שונה היא מחלוקתו של קרח. אמנם גם הטועה בדבר הלכה, ומי שאין הלכה נפסקת כמותו, מכל מקום דבריו הם דברי תורה; אך לא כן היה אצל קרח. כמסופר במדרש, כינס קרח את עדתו, וכולם נתעטפו בטלית שכולה תכלת ובאו לשאול את משה אם טלית שכוזו פטורה מציצית. משה השיב להם שהיא חייבת, וכאן נפתח אצלם פתח ללעוג לדבריו.

מדוע בחר קרח דווקא בשאלה זו? קרח לא רצה להיחלק עם משה בדבר שייטכן שמשנה יורה בו שהלכה כדבריו, כי אם כן לא ייפתח פתח למחלוקת. לכן חיפש קרח נקודה למחלוקת שמשנה בוודאות יאמר בה היפך דעתו, כדי לפתוח את פתח המחלוקת. קרח ידע טלית שכולה תכלת חייבת בציצית, ולכן פתח דווקא בשאלה זו.

וזהו ביאור המשנה: "כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים" - היות שהקב"ה שונה את דבריהם של הנחלקים, ומהדיבורים נבראים מלאכים קדושים, נמצא שהמחלוקת מתקיימת. אך "שאינה לשם שמים" - שכוונתה לקנטר - אין סופה להתקיים.

המשנה מפרשת איזו מחלוקת היא לשם שמים: "זו מחלוקת הלל ושמואי",

וכפי שהוכח שלא היו נמנעים מלישא נשים זה מזה למרות המחלוקת, ונתקיים אצלם הפסוק (זכריה ח, יט): 'והאמת והשלום אהבו'. ואולם, מחלוקת קרח בוודאי אינה לשם שמים. והראיה שכוונתו הייתה לקנטר, היא מכך שהייתה זו מחלוקת "קרח וכל עדתו" - שקרח וכל עדתו, עוד בטרם באו למשה, כבר התכוננו למחלוקת; שהרי היה עליהם לבחור הלכה שבה בוודאי תיווצר בינם לבין משה מחלוקת. מחלוקת כזו בוודאי שאין סופה להתקיים. אבל תלמידי חכמים העוסקים בתורה ונחלקים לשם שמים, הרי שאלו ואלו דברי אלקים חיים - כי הקב"ה שונה בדיבור שממנו נברא מלאך את דבריהם, ולכן יש לה קיום.

מלא העומר

הקשר בין ביקור חולים למיתת עדת קרח

ויקדו כל האדם יפקד עליהם (טז, כט).

כאן מצאו חכמינו רמז למצוות ביקור חולים, שמצווה היא לבקר אצל כל חולה (נדרים לט, ב), ויש להבין: למה דווקא כאן נרמז רמז זה?

ברם, בידוע שלפני יעקב אבינו לא היה חולי בעולם, עד שבא יעקב וביקש רחמים כי יחלה האדם לפני מותו, למען ידע להכין עצמו ולחזור בתשובה (ראה בבא מציעא פז, א). ואכן, תפקידים של מבקרי החולים הוא - לפי ספרי המוסר - לעורר את החולה לתשובה.

אולם, עדת קרח היו חוטאים ומחטיאים את הרבים, אשר אין מספיקין בידם לעשות תשובה, וממילא לא תהא להם כל תועלת במחלה, ועליהם למות איפוא מיתה פתאומית.

זהו שאמר משה רבנו: 'ויקדו כל האדם יפקד עליהם' - אם יחלו הללו לפני מותם ויבואו אנשים לבקרם, הרי זה סימן כי "לא ה' שלחני". אך אם "ממות ימותו" פתאום, ללא כל מחלה מוקדמת, הרי זה סימן "כי נאצו האנשים האלה את ה'", ואין מספיקין בידם לעשות תשובה.

מלא העומר

פניני דרוש

כשלא התקבלה תפילתו, נתברר למפרע שמפי ה' נצטווה

והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, רב לכם בני לוי (טז, ז).

אמרו חז"ל (סוטה יג, ב) ברב' בישר, ברב' בישרוהו; היינו מה שאמר במחלוקת קרח 'רב לכם בני לוי', לכן השיב לו השי"ת (דברים ג, כו) 'רב לך'. והוא פלא, וכי תעלה על דעתך שמשנה חטא חלילה בזה?

אמנם יובן, כי כבר אמרנו שדבק משה בענוותנותו, אך לבש נקם בקרח ועדתו. שהרי אמרו חז"ל (הובא ברש"י פסוק ג') שאמרו 'ומדוע תתנשאו, וכי אתם לבדכם שמעתם אֲנֹכִי ה' ולא יהיה? כולם שמעו. והעניין הוא, כי בודאי אדון שיש לו בן-בית אשר על פיו תצאנה כל פקודות האדון בהנהגת המדינה, אין ספק שכן-בית זה ראוי ליקר וכבוד ביתו שאת. ולזה קרח, שפקח היה לרשות, חלק על כל המצוות באמרו למשה: מלבך אתה בודאן. ואם כן 'מה גבר מגוברין? ולכן אמר 'פי קל העדה פלם קדשים', כי לא האמין אלא במה ששמעו כולם, ובזו כולם שווים לטובה. ואחר שזה הוא ששמעו כולם, אם כן מדוע תתנשא על קהל ה'? ואחר שראה משה שפוקרים בתורת ה', הוכרח לחדש מופת לברר שנבואתו וכל דבריו על פי ה'.

והנה המופת העצום יותר: בעוד משה חי, היה מקום למינים ואפיקורסים

לומר כי הוא תולה המצוות בו יתברך בשביל גדולתו, ולעצמו דורש; כי לולי שהיה תולה המצוות בו יתברך, לא היה מגיע לו יתר שאת להשתרר על העם, כי אם במה שהוא נאמן בית המלך הקדוש. והנה עיקר המופת אשר ראו כל ישראל שהוא נביא נאמן לה', ולא בשביל להשתרר עליהם, הוא אחר שהתפלל והפציר בתפילה (להיכנס לארץ ישראל) ולא שמע הוא יתברך בקשתו, ואמר 'פי לא תעבר'. ואף על פי כן הזהיר לישראל על המצוות והתורה. מזה ממילא בטלה טענת קרח ועדתו שבשביל ליקח גדולה לעצמו תלה כל משפטיו וחוקיו לומר כי נצטוו מפי ה', שהרי 'אִינִי שְׁלֹטֹן בְּיָוִם הַמָּוֶת' (קהלת ח, ח), וקיבל עליו באהבה גזירת ודין שמים, ואף על פי כן הוכיחם על התורה והיראה.

מזה ראו כל ישראל שלא בשביל עצמו הזהיר להם, רק אשר נצטוו מפי ה'. והו ענין ברב' בישר, כי היטב חרה לו על חשדהו במחלוקת קרח שלא מפי ה' נצטווה את אשר הזהיר לישראל. והנה בישרוהו ברב' לך, וממה שזיהרים על החוקים אשר יעשו בארץ אשר לא יעבור שם, ידעו כולם כי בודאי הכל הוא מפיו יתברך, ולא למען גדולת עצמו.

קומץ המנחה - פרשת ואתחנן

חדש!

ניתן לשמוע בכל שבוע דבר תורה מרבנו המהרא"ל צינץ על פרשת השבוע,

מפי המשפיע הרב הגאון רבי ברוך שוורץ שליט"א 08-8648989 שלוחה 5 מרבני המכון ומו"ץ באוצר הפוסקים

פניני המהרא"ל על פרקי אבות

- פרק ד' -

לשקר כי לא גנבתי, עדיף הדבר, משום שסוף סוף אשבע בשם ה', ועדיפה שבועת שווא בשם ה' מכפירה בעיקר.

זו כוונת המשנה: 'כל המקיים את התורה מעוני' - העומד בניסיון העוני, 'סופו לקיימה מעושר' - כלומר, אף אם יקרה ויתנו לו את ניסיון העושר, הוא יעמוד בו, שהרי כבר עמד בניסיון הקודם. אבל 'המבטל את התורה מעושר' - כלומר, זה שלא עמד בניסיון העושר - הרי שאף אם יטלו את עושרו ויעני, לא יעמוד בניסיון העוני, אף שנסיון העוני קל מניסיון העושר. טעם הדבר הוא, כי העושר והתאוות גורמים לאדם להיכשל ולפולש שבי בידי היצר הרע; מה שאין כן מי שמתרגל ללחום ביצרו בניסיונות קלים יותר - סופו שהתורה תעזור לו לעמוד כנגדו אף בניסיונות קשים.

לא להתחרט על עשיית התשובה, אפילו שבאים עליו ייסורים

'יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא מפל חיי העולם הזה' (פרקי אבות ד, יז).

כידוע, יש שהקב"ה נותן להם את עונשם בעולם הזה, כדי למרקם בייסורים, ועל ידי כך יזכו לקבל שכר שלם לעולם הבא. לעיתים קורה שהרשע מחליט לשוב בתשובה שלמה, והנה במשך הזמן עושים עמו טובה מן השמים ומשלמים לו בעולם הזה על עבירותיו בייסורים קשים ומרים כדי למרק את חטאיו.

אוטו אדם עלול לסבור, לכאורה, שעשיית התשובה עומדת לו לרועץ, שהרי הוא מפסיק ליהנות מן העולם - דבר שעליו עמל רבות לפני שהחליט לשוב בתשובה - ואולי עלול הוא להתחרט על עשיית התשובה. לאדם זה אומרת התורה: 'ומכר לא תמכרנה בפקסך, לא תתעמר בה, תחת אשר עניתה'. כסף זה מלשון 'כיסופין' - השתוקקות לתאוות העולם הזה. ולו אומרים: אל תוותר על אשר כבר שבת בתשובה; כיון ש'תחת אשר עניתה' - משום שאתה עדיין כוסף לתאוות העולם - דע כי כדאי לך לסבול את הייסורים, שתחילתם מרים, וסופם אור גדול מאת אלקים.

לא לבטל תורה מחמת סיבות שונות - שאז ימצא תמיד סיבות 'אם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה פנגדך' (פרקי אבות ד, י).

היצר הרע גורם לאדם ביטולים שונים ומשונים מהתורה, כדי שלא יזכה לה כלל. לכן אומר התנא לאדם שלא יתעצל ויחשוב "לכשאפנה אשנה", כי אם בטלת מן התורה מחמת סיבה כלשהי - הרי שיש לך בטלים הרבה כנגדך; היצר ימצא לך עוד סיבות רבות דומות להתבטל.

כך אמר הפסוק (קהלת יא, ד): 'שמר רוחך לא יזרע, וראך בעבים לא יקצור' - כלומר, יש אדם שהוא 'שומר רוח', בודק איזו שעה אין בה רוח והיא טובה וראויה לזריעה; אדם כזה כבר לא יזרע לעולם, כי תמיד ישנו משב רוח כלשהו. דברי קהלת הם משל ללימוד התורה: אם סיבה כלשהי מהווה תירוץ לביטול תורה, הרי שלעולם ועד יימצאו סיבות להתבטל ולא ללמוד. ולכן, אל יאמר אדם "לכשאפנה אשנה".

משל נפלא לבאר מדוע עובד ה' מקבל שכר גם על עשייה גשמית 'כל המקיים את התורה מעני, סופו לקיימה מעשר; וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני' (פרקי אבות ד, ט).

כתב האלשיך (דברים ח, א), כי אף שהמציאות מכחישה לכאורה את דברי המשנה - שהרי מצינו עניים רבים שקיימו את התורה מעוני ואף על פי כן לא זכו לעשירות, ולהיפך: מצינו עשירים רבים שלא קיימו כל ימיהם את אחת מדברי התורה, והעשירות הילכה עמם עד יום מותם. אך ביאור המשנה כך הוא: כי ישנם שני ניסיונות; האחד הוא ניסיון העוני, והשני הוא ניסיון העושר.

ניסיון העושר קשה מניסיון העוני. וכך אמר החכם מכל האדם - שלמה המלך (משלי ל, ח-ט): 'ראש ועשר אל תתן לי... פן אשבע וכחשתי ואמרת מי ה', ופן אגרש וגנבתי ותפשותי שם אלקי' - כלומר, איני חפץ בעשירות שמא כשאשבע - אכפור בה' חלילה. לא כן אם אהיה עני ואהיה עלול לגנוב; שאף אם כשיתפסוני ויקחו אותי לבית הדין אצטרך להישבע

פניני ישועות

שתי שמחות לבית אחד בתוך שבועיים ימים!

את השיחה עם נציגת המכון - הטלפון צלצל שוב. על הקו היה שדכן עם הצעה חדשה ומרעננת עבור בנו. הפעם, בשונה מכל הפעמים הקודמות, ההצעה הייתה מדויקת, הדברים התקדמו בבחירות ובנועם, והובילו לבסוף לשמחת נישואי של הבן בשעה טובה ומוצלחת.

אך הישועה לא עצרה שם. שערי השמיים שנפתחו לרווחה המשיכו להשפיע שפע על הבית כולו. שבועיים בלבד חלפו מאז אותה תרומה, והבשורה השנייה הגיעה: הבת, שגם היא המתינה זמן רב, קיבלה את הצעת השידוך שלה ובאה בברית האירוסין עם בחור מצוי! הבית שהיה שרוי בצפייה דרוכה, הפך למוקד של שמחה כפולה ומכופלת.

"ראיתי בחוש כיצד זכות הצדיק פועלת", מספר האב בהתרגשות. "שעה אחת בלבד להצעה של הבן, ושבועיים לאירוסין של הבת. מי שזקוק לישועה, שידע שיש מליץ יושר בשמיים שמחכה שרק נפתח לו את הפתח".

ישנם רגעים בחיים שבהם נראה כי השמיים נעולים, והציפייה לישועה הופכת למשא כבד על הלב. כך הרגיש יהודי יקר, שביקש לשמור על עילום שמו, בעודו רואה את ילדיו הבוגרים בבית ממתניים ומייחלים להקמת ביתם. למרות כל המאמצים וההשתדלויות - הישועה התבוששה לבוא, והבית נותר בשתיקתו ובציפייתו.

התפנית המדהימה והבלתי נשכחת החלה ביום שגרתו אחד בשנה שעברה. הטלפון בבית צלצל, ועל הקו הייתה נציגת מכון המהרא"ל צינץ ז"ע. היא סיפרה ברהיטות על הכוח העצום הטמון בהפצת ספריו של הצדיק ועל הבטחתו הנדירה להיות מליץ יושר. אותו יהודי חש בלבו שזהו רגע של "עת רצון", והחליט בו במקום לפתוח הוראת קבע למכון, תוך שהוא נושא תפילה חרישית שזכות התורה תעמוד לזכות בני משפחתו.

מה שאירע לאחר מכן ממחיש את עוצמתה של סייעתא דשמיא שבוקעת את כל המסכים. שעה אחת בלבד - שישים דקות מאז סיים

"שעה אחת בלבד להצעה של הבן, ושבועיים לאירוסין של הבת. מי שזקוק לישועה, שידע שיש מליץ יושר בשמיים שמחכה שרק נפתח לו את הפתח"

ניתן להזמין חינם את ספרי רבנו לבתי מדרש וישיבות

08-864-89-89

ארה"ב: 718-2592395

להשתתפות בהדפסת הספרים לקיום צוואתו של הגאון ז"ע ולזכות בהבטחתו